

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมตัวสำหรับความตายของผู้ติดเชื้อเอชไอวี โดยอาศัยการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการใช้คำถามปลายเปิด

ลักษณะของประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่เป็นสมาชิกของกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีในจังหวัดเชียงใหม่

การเลือกกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากประชากรผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 94 กลุ่ม โดยมีจำนวนประมาณ 2,000 ราย ถ้ามีประชากรเป็นหลักพันขนาดตัวอย่างควรจะเป็น 10-15% (วิลาวณย์ พิเชียรเสถียร, 2542) ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างจึงมีขนาด 200 ราย โดยทำการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจงใน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแรงใจให้ชีวิต อำเภอแม่ออน กลุ่มอำพัน อำเภอแม่วาง และกลุ่มใจเขาใจเรา อำเภอสันป่าตอง เนื่องจากมีจำนวนสมาชิกมากกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งตัวอย่างแต่ละกลุ่มใช้การเลือกตัวอย่างแบบสัดส่วน (proportional sampling) โดยได้จำนวนตัวอย่างใน 3 กลุ่มเป็น 44, 60 และ 96 ราย ตามลำดับ จากนั้นคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มโดยวิธีเลือกตัวอย่างตามสะดวก (convenience sampling) โดยมีคุณสมบัติ คือ เป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ฟัง พูด อ่านและเขียนภาษาไทยได้ ไม่มีปัญหาในการได้ยินและยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย

สถานที่รวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลในสถานที่ทำการกลุ่มของผู้ติดเชื้อเอชไอวี ในอำเภอแม่ออน อำเภอแม่วางและอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ศาสนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ระยะเวลาที่รับรู้สถานภาพการติดเชื้อเอชไอวี ภาวะสุขภาพและการเจ็บป่วย และ ประสบการณ์เกี่ยวกับความตาย

2. แบบสอบถามการเตรียมตัวสำหรับการเข้าสู่ระยะสุดท้ายและความตาย โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของ คอรั, เนบีและคอรั (Corr, Nabe & Corr, 1997) ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1. คำถามปลายปิด จำนวน 38 ข้อ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

ด้านร่างกาย	จำนวน 7 ข้อ
ด้านจิตใจ	จำนวน 9 ข้อ
ด้านสังคม	จำนวน 11 ข้อ
ด้านจิตวิญญาณ	จำนวน 11 ข้อ

แต่ละข้อมีคำตอบ 2 ตัวเลือก คือ ใช่ กับ ไม่ใช่

ใช่ หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าตนเองได้มีการเตรียมตัวในเรื่องที่ระบุไว้ในข้อความ

ไม่ใช่ หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าตนเองไม่ได้มีการเตรียมตัวในเรื่องที่ระบุไว้ในข้อความ

เกณฑ์การให้คะแนน

ถ้าตอบว่า ใช่ ให้ 1 คะแนน

ถ้าตอบว่า ไม่ใช่ ให้ 0 คะแนน

ช่วงคะแนนที่เป็นไปได้ตามแบบสอบถามการเตรียมตัวสำหรับการเข้าสู่ระยะสุดท้ายและความตายมีค่า ระหว่าง 0-38 คะแนน เนื่องจากจำนวนข้อคำถามในแต่ละด้านไม่เท่ากัน จึงต้องปรับให้คะแนนเต็มของทุกด้านเป็น 100 คะแนนเท่ากัน เพื่อให้สามารถนำมาเปรียบเทียบและจัดลำดับได้ การแปลผลคะแนนแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ สูงและต่ำ โดยอาศัยคะแนนมัธยฐานของแบบวัดหรือคะแนนร้อยละ 50 ของแบบวัดเป็นจุดตัดสิน

คะแนนต่ำกว่า 50 คะแนน

หมายถึง มีการเตรียมตัวสำหรับการเข้าสู่ระยะ
สุดท้ายและความตายระดับต่ำ

คะแนนเท่ากับหรือมากกว่า 50 คะแนน

หมายถึง มีการเตรียมตัวสำหรับการเข้าสู่ระยะ
สุดท้ายและความตายระดับสูง

ตอนที่ 2. คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการเตรียมตัวสำหรับการเข้าสู่ระยะสุดท้ายและความตายที่นอกเหนือไปจากที่ปรากฏในแบบสอบถาม

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยหาความตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การหาความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการเตรียมตัวสำหรับการเข้าสู่ระยะสุดท้ายและความตายของผู้ติดเชื้อเอชไอวีให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการดูแลผู้ป่วยใกล้ตายหรือผู้ป่วยระยะสุดท้าย จำนวน 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญการดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอดส์ในชุมชน จำนวน 2 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ จากนั้นนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index) ได้เท่ากับ .97 ซึ่งค่าที่ยอมรับคือ .8 (Davis, 1992) หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณา แก้ไขปรับปรุง ก่อนนำแบบสอบถามดังกล่าวไปหาความเชื่อมั่น

2. การหาความเชื่อมั่น (reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการเตรียมตัวสำหรับการเข้าสู่ระยะสุดท้ายและความตายของผู้ติดเชื้อเอชไอวีไปทดลองใช้กับผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่เป็นสมาชิกกลุ่มดอกไม้ป่า อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 15 ราย แล้วคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด เท่ากับ .80

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้แจ้งให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ โดยข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ มีการ

ปกปิดชื่อและลักษณะส่วนบุคคลที่อาจนำไปสู่การรู้จักกลุ่มตัวอย่าง โดยการลงรหัสหมายเลขแทนชื่อและนำเสนอผลการวิจัยเป็นภาพรวมเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น ในระหว่างที่ทำการศึกษา กลุ่มตัวอย่างสามารถยกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยได้หากต้องการ โดยไม่ต้องอธิบายเหตุผลให้ผู้วิจัยทราบและในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาทางความรู้สึก ผู้วิจัยจะให้ความช่วยเหลือโดยการพูดจาประคับประคองจิตใจและอยู่เป็นเพื่อนจนกว่าจะรู้สึกดีขึ้น

การรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือผ่านคณะกรรมการพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงประธานกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวี ได้แก่ กลุ่มแรงใจให้ชีวิต กลุ่มใจเขาใจเราและกลุ่มอำพัน ในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตประสงต์การวิจัยและขออนุญาตรวบรวมข้อมูล
2. ภายหลังจากที่ได้รับการอนุมัติแล้ว ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ โดยปรึกษาหารือกับประธานกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีก่อนว่ากลุ่มตัวอย่างที่เลือกสามารถพูดคุยซักถามเกี่ยวกับความตายได้
3. ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่างเพื่อแนะนำตัวและติดตามสร้างสัมพันธภาพเพื่อประเมินความพร้อมในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยและวิธีการ รวมทั้งขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูล การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างและขอความร่วมมือในการวิจัย
4. เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปและแบบสอบถามการเตรียมตัวสำหรับการเข้าสู่ระยะสุดท้ายและความตาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW (Statistical Package for the Social Science/ For window) ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป โดยนำมาแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ยและร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลการเตรียมตัวสำหรับการเข้าสู่ระยะสุดท้ายและความตาย โดยจะแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ สูงและต่ำ โดยอาศัยคะแนนร้อยละ 50 ของแบบสอบถามเป็นจุดตัดสินใจ
3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการใช้คำถามปลายเปิดเพิ่มเติม